

Що відбувається з Держаудитслужбою України за останніх пів року

Рішення уряду щодо названого органу (спадкоємця колишнього КРУ) має абсолютно типовий стиль сучасної влади — безсистемний. Відсутність стратегічного бачення цього органу в системі державного фінансового контролю не йде на користь його діяльності.

Нагадаємо, що іще торік, 11.12.2019, Постановою КМУ № 1025 було утворено Офіс фінансового контролю. Згодом Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 року № 113 було утворення комісію з реорганізації Державної аудиторської служби. Постановою КМУ № 184 19 лютого 2020 року затверджено Положення про Офіс фінансового контролю. І нарешті в останній день роботи очільника попереднього складу КМУ О. Гончарука, 3 березня 2020 року, було ухвалено рішення про ліквідацію територіальної ланки як юридичних осіб Держаудитслужби в регіонах згідно з Постановою КМУ від 03.03.2020 № 182.

Відтоді змінився склад та очільник уряду. Крім цього, фактично двічі помінявся керівник Держаудитслужби. Кабмін 29 квітня призначив Геннадія Пліса головою Державної аудиторської служби. Відповідно змінилося бачення формату діяльності вказаного контрольного органу. Отже, під керівництвом нового очільника уряду 20 травня ухвалено Постанову № 388. Вказана постанова відмінила рішення про ліквідацію територіальних органів Держаудитслужби та реорганізацію служби в Офіс фінансового контролю. Тож дві вказані вище постанови, № 184 та № 182, та одне розпорядження № 113 КМУ втратили чинність.

Що це означає? Реалізація скасованих постанов КМУ призведе до фактичного зменшення кількості перевірок у зв'язку з новими підходами до методу та способів відбору об'єктів. Але такі ініціативи уряду О. Гончарука щодо служби не було чимось новим, оскільки такі підходи були ще з 2012 року.

Так, з 2012 року **змінився метод відбору** об'єктів контролю для перевірок. Коли складали плани перевірок, то оцінювали ризики. Прораховували, чи могли підконтрольні установи допустити фінансові порушення, тобто застосовували ризик-орієнтований метод. Зі зміною уряду спочатку з'явився проєкт постанови, де було передбачено можливість повернення документально ліквідованої територіальної ланки Офісу фінконтролю (проєкт постанови, опублікованої 18.03.2020, «Про утворення міжрегіональних територіальних органів Офісу фінансового контролю»). Але уряд пішов далі й відмінив геть усю відміну.

Починаючи з грудня 2019 року й до цього часу, чисельність органу та її територіальних підрозділів змінювалася від 3 200 до 2 300 осіб. І на сьогодні кількість повернуто до дореформованої діяльності — 3 200. Або 600 — центральний орган та 2 700 — територіальна ланка.

Щодо повноважень: фактично Офіс фінконтролю так і не був реально функціонально

створений та не запрацював. Окрім комісії з реорганізації Держаудитслужби в Офіс, фактично кроків у цьому напрямку не було здійснено (Офіс зареєстровано 19.02.2020).

Ліквідація Офісу фінконтролю

На даний час утворено іншу комісію з ліквідації вже Офісу фінконтролю.

Щодо проведення контрольних заходів Держаудитслужби: ми припускали, що у зв'язку з ліквідацією територіальної ланки мали зменшитися кількісні показники всіх видів контрольних заходів. Вони зменшилися, але не через реорганізацію, а через COVID-19. Проте таке зменшення не стосувалося такого заходу, як моніторинг закупівель.

Отже, рішення нового очільника уряду щодо відміни рішення про перетворення Держаудитслужби в Офіс фінконтролю та ліквідації територіальної ланки є цілком логічним. Оскільки будь-яка реорганізація передбачає покращення роботи та механізмів функціонування того чи іншого органу. У даному випадкові усі зміни зводилися до скорочення терорганів, а самі функції та повноваження «новоствореного» Офісу залишалися тотожними функціям та повноваженням Держаудитслужби. За таких умов це була фактична зміна вивіски, а не реорганізація, що доволі часто практикують у державних органах.

Така періодична «терапія» не дає жодних позитивних змін для органу. Навпаки, через нестабільність і невизначеність рядові працівники державних органів залишають державну службу.

Щодо можливих змін у роботі Держаудитслужби надалі: в основному є три організаційні моделі її подальшого розвитку. Перший: буде утворена одна юридична особа, а на місцях будуть представництва (управління тощо). Другий: усе залишиться в такій структурі, як зараз. Тобто центральний орган у Києві та п'ять територіальних офісів. І третій: кожна область буде окремою юридичною особою.

На практиці Держаудитслужба працює за наявними структурою та повноваженнями. А саме здійснює ревізії, моніторинг закупівель, перевірки закупівель та фінансовий аудит. Найбільше контрольних заходів проводять у формі моніторингів (за попередній 2019 рік майже 9 тис.), а найменше — аудитів та перевірок закупівель (до 300).